

Longkankerscreening

Door mensen met een verhoogd risico op een ziekte te screenen kan de ziekte in een zeer vroeg stadium worden ontdekt, nog voordat ze symptomen vertonen, en hierdoor kunnen ze toegang krijgen tot een effectieve behandeling. Wil een screening de moeite waard zijn, moet deze:

- betrouwbaar zijn om de ziekte in een vroeg stadium op te merken
- eenvoudig en toegankelijk zijn voor de bevolking
- meer goed dan kwaad doen aan mensen die deelnemen

Waarom wordt er gescreend op longkanker?

Verreweg de beste resultaten bij de behandeling van longkanker worden behaald wanneer de ziekte vroeg wordt ontdekt. In vroege stadia van longkanker kunnen er weinig symptomen zijn, daarom is screening een praktische manier om longkanker zo vroeg mogelijk op te sporen. De meeste mensen die worden gescreend, zullen geen longkanker hebben.

Hoe wordt longkankerscreening gedaan?

Op dit moment wordt gebruikgemaakt van een lage dosis computertomografie (ook een lage dosis CT-scan of LDCT genoemd). Dit zijn speciale röntgenapparaten die slechts een lage dosis straling nodig hebben om een reeks foto's van de binnenkant van het lichaam te maken, waardoor een driedimensionaal beeld wordt gevormd dat kan worden gebruikt voor een nauwkeurige diagnose.

Met de nieuwste LDCT-scanners kunnen deze foto's zeer snel worden genomen (in één keer de adem inhouden). De gecombineerde foto's zijn duidelijk genoeg om zelfs zeer kleine tumoren te identificeren.

Werkt screening?

Het eerste belangrijke bewijs daarvoor werd geleverd door het nationale longkankerscreeningsonderzoek (NLST) in de VS, gepubliceerd in 2013. Het toonde aan dat LDCT één persoon op vijf mensen zou kunnen redden die momenteel aan longkanker sterven.

Als longkanker wordt opgespoord door screening, is het meestal in een vroeg stadium (stadium I genoemd), waarna die mensen doorgaans alleen een operatie hoeven te ondergaan, en zo betere vooruitzichten hebben.

Wie wordt gescreend?

Hoewel richtlijnen van land tot land kunnen verschillen, wordt screening vooral gedaan bij mensen met een hoog risico op longkanker die:

- over het algemeen in goede gezondheid zijn
- geen symptomen vertonen
- tussen 55 en 74 jaar oud zijn
- roken of gestopt zijn met roken in de afgelopen 15 jaar

Er zijn ook andere factoren waardoor mensen in de screeningscategorie kunnen worden geplaatst, maar dit zal afhangen van het screeningsbeleid in het land waarin u woont, zoals een familiale voorgeschiedenis van longkanker, eerdere ademhalingsziekten of blootstelling aan asbest.

Neem contact op met uw arts als u denkt dat u tot een risicogroep behoort.

Routinematige screening op longkanker blijft beperkt over de hele wereld, maar veel deskundigen zijn nu van mening dat er bewijs is om screening te ondersteunen als een manier om levens te redden. Sommige landen zoals Engeland, Kroatië en Frankrijk zijn begonnen met eigen programma's of pilots, vooruitlopend op een reguliere medische voorziening.

Als u niet zeker weet of longkankerscreening in uw land plaatsvindt, neem dan contact op met uw lokale longkankerorganisatie.

Als u symptomen van longkanker merkt, neem dan contact op met uw arts. Symptomen van longkanker kunnen zijn:

- een aanhoudende hoest
- bloed in uw speeksel
- gevoel van kortademigheid zonder reden
- pijn in de borst of de schouders
- bloed ophoesten

Wacht niet op een uitnodiging voor een screeningsafpraak.

Wat gebeurt er na de screening?

Tijdens het screeningsproces worden de LDCT-scans geanalyseerd om te zien of de longen zuiver zijn. Meestal is dit het geval. Soms kunnen er op een scan ongewone plekken of gebieden te zien zijn die erop kunnen wijzen dat normaal gezond longweefsel is verhard. Deze worden knobbeltjes genoemd.

Het is belangrijk om te weten dat de aanwezigheid van een knobbeltje niet noodzakelijk wijst op kanker. Er kunnen bijvoorbeeld onschuldige knobbeltjes achterblijven na een eenvoudige longontsteking. Knobbeltjes komen relatief vaak voor. Minstens de helft van de mensen zal er hebben tegen de tijd dat ze 50 jaar oud zijn. De meeste (meer dan 95%) zijn echter niet kwaadaardig.

Wat als er knobbeltjes worden gevonden?

Als bij een screening een of meer knobbeltjes worden gevonden, zal uw zorgteam helpen om een passend monitoring- en testplan samen te stellen. Screeningsprogramma's hebben richtlijnen die bepalen wat er vervolgens gebeurt.

Screening is geen eenmalige controle. Regelmatige screening is nodig, op jaarlijkse basis, en zo lang als uw arts aanbeveelt, zodat eventuele zich ontwikkelende kanker zo vroeg mogelijk wordt gevonden.

Wat zijn de risico's?

Kankerscreening-testen zijn niet perfect. Sommige kankers kunnen over het hoofd worden gezien (vals-negatief), en sommige ongewone plekken kunnen op kanker lijken terwijl ze dat niet zijn (vals-positief), wat betekent dat mensen verdere onnodige tests moeten ondergaan.

LDCT-scans stellen mensen bloot aan zeer lage stralingsniveaus. Dit stralingsniveau is groter dan een X-ray maar veel lager dan een gewone CT-scan die nodig kan zijn als u kankersymptomen hebt.

U ontvangt ongeveer dezelfde hoeveelheid straling van zes maanden in uw natuurlijke omgeving. Dit is qua niveau vergelijkbaar met een mammogram voor screening op borstkanker.

Wat is de volgende stap bij screening?

Alles wijst erop dat LDCT-screening een belangrijke stap is voor een vroege detectie van longkanker en het verhogen van de overlevingskansen. Naarmate scans gevoeliger worden met lagere stralingsniveaus, kunnen behandelingen en resultaten alleen maar beter worden.

Onderzoek naar andere screeningsbenaderingen omvat:

- betere, nauwkeurigere scanners
- het onderzoeken van speeksel of een bloedmonster voor microscopisch bewijs van kleine longtumoren voordat ze groot genoeg zijn om gezien te worden op CT-scans
- ademtesten om stoffen te vinden die veranderen als er sprake is van longkanker

Wat als mijn land geen screeningsprogramma heeft?

Als u denkt dat u tot een risicogroep behoort, neem dan contact op met uw arts, ziekenhuis of lokale longkanker-organisatie en deel uw zorgen mee. Zij kunnen u vertellen over de zorgmogelijkheden in uw land en u helpen erachter te komen wat er kan worden gedaan.

Kortom:

Screening op longkanker met behulp van CT-scans is effectief bij het vroegtijdig vinden van longkanker bij mensen met een hoog risico. Dit is geweldig nieuws en het betekent dat steeds meer mensen een behandeling krijgen voor longkanker in een vroeg stadium en betere vooruitzichten op lange termijn hebben.

Hoewel het misschien niet zo breed beschikbaar is als mensen zouden willen, lopen er in veel landen over de hele wereld proefprojecten.

Neem contact op met uw lokale longkankerorganisaties om te zien of er dergelijke projecten bij u in de buurt zijn.

